JULKISASIAMIEHEN RATKAISUEHDOTUS
MELCHIOR WATHELET
26 päivänä maaliskuuta 2015 [1]

Asia C-89/14

A2A SpA
vastaan
Agenzia delle Entrate

(Ennakkoratkaisupyyntö – Corte Suprema di Cassazione (Italia))

Ennakkoratkaisupyyntö — Valtiontuki — Sääntöjenvastaisesti myönnetyn tuen takaisinperimistä koskeva päätös — Takaisinperinnässä sovellettava korkojen laskentamenetelmä — Asetus (EY) N:o 794/2004 — 11 artikla — Koronkorko — 13 artikla — Voimaantulopäivä — Kansallinen lainsäädäntö, jossa viitataan asetuksen (EY) N:o 794/2004 säännöksiin koronkoron soveltamisesta — Säännökset, jotka eivät ole ajallisesti sovellettavissa takaisinperimistä koskevaan päätökseen — Unionin oikeuden yleiset periaatteet

I **Johdanto**

1. Ennakkoratkaisupyyntö, joka toimitettiin unionin tuomioistuimen kirjaamoon 21.2.2014, koskee A2A SpA:n (jäljempänä A2A) ja Agenzia delle Entraten (veroviranomainen) välistä riita-asiaa, jossa on kyse aikeesta periä A2A:lta takaisin tuki, joka todettiin sääntöjenvastaiseksi ja yhteismarkkinoille sopimattomaksi valtiontuesta, joka koskee Italian myöntämiä verovapautuksia ja halpakorkoisia lainoja yleishyödyllisille laitoksille, joiden osake-enemmistö on julkisessa omistuksessa, 5.6.2002 tehdyssä komission päätöksessä 2003/193/EY. [2]

2. Ennakkoratkaisupyyntö koskee [SEUT 108 artiklan] soveltamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä 22.3.1999 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 659/1999 [3] 14 artiklan sekä asetuksen N:o 659/1999 täytäntöönpanosta 21.4.2004 annetun komission asetuksen (EY) N:o 794/2004 [4] 9, 11 ja 13 artiklan tulkintaa.

3. Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin haluaa erityisesti tietää, ovatko edellä mainitut säännökset esteenä sellaiselle kansalliselle lainsäädännölle, jossa säädetään, että tuen takaisinperinnän yhteydessä maksettavaksi tuleva korko määritetään asetuksen N:o 794/2004 9 ja 11 artiklan nojalla soveltamalla korkoa korolle -menetelmää. Huomautan kuitenkin heti aluksi, että kyseisen asetuksen 13 artiklan mukaan riidanalainen koron laskentatapa ei ole ajallisesti sovellettavissa kyseessä olevaan tukeen, eikä kansallisessa lainsäädännössä viitata siihen.

1 — Alkuperäinen kieli: ranska.
2 — EUVL 2003, L 77, s. 21.
3 — EYVL L 83, s. 1.
4 — EUVL L 140, s. 1.

II **Asiaa koskevat oikeussäännöt**

A *Unionin oikeus*

1. Päätös 2003/193

4. Komissio teki 5.6.2002 päätöksen 2003/193, jonka 2 ja 3 artiklassa säädetään seuraavaa:

”2 artikla

Joulukuun 28 päivänä 1995 annetun lain 549 3 §:n 70 momentin ja 30 päivänä elokuuta 1993 annetun asetuksen 331 66 §:n 14 momentin, sellaisena kuin se on muutettuna 29 päivänä lokakuuta 1993 annetulla lailla 427, mukainen kolmivuotinen vapautus tuloverosta ja 1 päivänä heinäkuuta 1986 annetun asetuksen 318 9 a §:n, sellaisena kuin se on muutettuna 9 päivänä elokuuta 1986 annetulla lailla 488, mukaisesti myönnetyistä lainoista saadut etuudet 8 päivänä kesäkuuta 1990 annetun lain 142 mukaisesti perustetuille osakeyhtiöille, joiden osake-enemmistö on julkisen sektorin omistuksessa, ovat [SEUT 107 artiklan 1 kohdan] mukaisia valtiontukia.

Tuet eivät sovellu yhteismarkkinoille.

3 artikla

Italian on toteutettava kaikki tarvittavat toimenpiteet, jotta 2 artiklassa tarkoitettujen ohjelmien puitteissa tuensaajille sääntöjenvastaisesti maksettu tuki voidaan periä takaisin.

Tuki on maksettava takaisin viipymättä kansallisen oikeuden mukaisten menettelyjen mukaisesti, jos niissä mahdollistetaan päätöksen välitön ja tehokas täytäntöönpano.

Takaisinperittävään tukeen sisällytetään korko alkaen siitä, kun tuki asetettiin tuensaajan käyttöön, tuen todelliseen takaisinperintään asti. Korko perustuu aluetukien avustusekvivalenttien laskennassa käytettyyn viitekorkoon.”

5. Päätös 2003/193 annettiin tiedoksi Italian tasavallalle 7.6.2002.

2. Asetus N:o 659/1999

6. Tämän asetuksen 14 artiklassa, jonka otsikkona on ”Tuen takaisinperiminen”, säädetään seuraavaa:

”1. Sääntöjenvastaista tukea koskevissa kielteisissä päätöksissä komissio päättää, että asianomaisen jäsenvaltion on toteutettava kaikki tarpeelliset toimenpiteet tuen perimiseksi takaisin tuensaajalta, jäljempänä ’takaisinperimistä koskeva päätös’. Komissio ei saa vaatia tuen takaisinperimistä, jos tämä olisi yhteisön lainsäädännön jonkin yleisen periaatteen vastaista.

2. Takaisinperimistä koskevan päätöksen nojalla takaisin perittävään tukeen lisätään korko, jonka suuruuden komissio vahvistaa. Korkoa maksetaan siitä päivästä alkaen, jolloin sääntöjenvastainen tuki on ollut tuensaajan käytössä, sen takaisinperimispäivään asti.

3. Takaisinperiminen on toteutettava viipymättä ja asianomaisen jäsenvaltion kansallisen lainsäädännön menettelyjen mukaisesti, jos ne mahdollistavat komission päätöksen välittömän ja tehokkaan täytäntöönpanon, sanotun kuitenkaan rajoittamatta [unionin] tuomioistuimen [SEUT 278] artiklan nojalla antamien määräysten soveltamista. Tämän toteuttamiseksi, ja jos asia on jonkin kansallisen tuomioistuimen käsiteltävänä, asianomaisten jäsenvaltioiden on toteutettava kaikki oikeudellisissa järjestelmissään käytettävissä olevat tarpeelliset toimenpiteet, mukaan lukien tilapäiset toimet, sanotun kuitenkaan rajoittamatta [unionin] lainsäädännön soveltamista.”

3. Asetus N:o 794/2004

7. Asetuksen N:o 794/2004 9 ja 11 artikla sisältyvät asetuksen V lukuun, jonka otsikkona on ”Takaisinperittävän sääntöjenvastaisen tuen korko”.

8. Asetuksen 9 artiklassa, jonka otsikkona on ”Korkoprosentin vahvistamismenetelmä”, säädetään seuraavaa:

”1. [SEUT 108 artiklan 3 kohdan] vastaisesti myönnetyn valtiontuen takaisinperinnässä käytettävä vuotuinen korkoprosentti vahvistetaan kalenterivuosittain, ellei erityisessä päätöksessä toisin säädetä.

– –”

9. Asetuksen N:o 794/2004 11 artiklassa, jonka otsikkona on ”Koron veloittamista koskeva menetelmä”, täsmennetään seuraavaa:

”1. Sovellettava korko on se korko, jota sovellettiin päivänä, jona sääntöjenvastainen tuki ensimmäistä kertaa saatettiin tuensaajan käyttöön.

2. Korolle lasketaan korkoa tuen takaisinperintään saakka. Edellisen vuoden aikana kertyneelle korolle lasketaan korkoa kunakin seuraavana vuonna.

3. Edellä 1 kohdassa tarkoitettua korkoa peritään keskeytyksettä tuen takaisinmaksuun saakka. – –”

10. Asetuksen N:o 794/2004 13 artikla, joka sisältyy VI lukuun ”Loppusäännökset”, koskee asetuksen voimaantuloa. Kyseisen artiklan ensimmäisessä kohdassa säädetään, että ”tämä asetus tulee voimaan kahdentenakymmenentenä päivänä sen jälkeen, kun se on julkaistu Euroopan unionin virallisessa lehdessä.” Artiklan viidennessä kohdassa säädetään, että ”9 ja 11 artiklaa sovelletaan kaikkiin takaisinperintäpäätöksiin, joista ilmoitetaan tämän asetuksen voimaantulon jälkeen” (eli 20.5.2004 alkaen), mikä ei päde tässä käsiteltävään komission päätökseen, joka annettiin tiedoksi 7.6.2002.

B *Italian oikeus*

11. Siviililain 1283 §:ssä säädetään seuraavaa:

”Vastakkaisten käytänteiden puuttuessa erääntyneet korot voivat kerryttää korkoa ainoastaan haastehakemuksen esittämispäivästä alkaen tai korkojen erääntymispäivän jälkeen tehdyn sopimuksen perusteella, jos kyse on vähintään kuuden kuukauden ajalta kertyneestä korosta.”

12. Kotitalouksien, työn, työllisyyden ja yritysten tueksi toteutettavista kiireellisistä toimenpiteistä ja kansallisten strategisten puitteiden muuttamisesta kriisitoimenpiteillä 29.11.2008 annetun asetuksen nro 185,[5] sellaisena kuin se on muutettuna ja muunneltuna 28.1.2009 annetulla lailla nro 2,[6] (jäljempänä asetus nro 185/2008)[7] 24 §:n 4 momentissa säädetään seuraavaa:

”Korko määritetään asetuksen (EY) N:o 794/2004 V luvun säännösten mukaisesti – –”.

13. Corte Suprema di Cassazionen mukaan se, että asetuksen nro 185/2008 24 §:n 4 momentissa viitataan vain asetuksen N:o 794/2004 V lukuun eikä lainkaan sen VI lukuun, johon sisältyy 13 artiklan viidennessä kohdassa säädetty siirtymäsäännös, tarkoittaa, että käsiteltävässä takaisinperinnässä on sovellettava korkoa korolle -menetelmää, vaikka onkin kyse ennen kyseisen asetuksen voimaantuloa annetun komission päätöksen nojalla tehtävästä takaisinperinnästä.[8]

III **Pääasia ja ennakkoratkaisukysymys**

14. A2A syntyi, kun ASM Brescia SpA ja AEM SpA sulautuivat toisiinsa.

15. ASM Brescia SpA ja AEM SpA oli vapautettu vuosiksi 1996–1999 oikeushenkilöiden tuloverosta ja paikallisesta tuloverosta sellaisten osakeyhtiöiden, joiden osake-enemmistö on julkisessa omistuksessa, hyväksi kansallisessa lainsäädännössä säädetyn veroetuusjärjestelmän nojalla.

16. Järjestelmä on luokiteltu 5.6.2002 tehdyssä ja 7.6.2002 tiedoksi annetussa päätöksessä 2003/193 sääntöjenvastaiseksi valtiontueksi, joka ei sovellu yhteismarkkinoille.

17. Tuomiossa komissio v. Italia (C-207/05, EU:C:2006:366) todettiin, että ”Italian tasavalta ei ole noudattanut – – päätöksen [2003/193] 3 ja 4 artiklan mukaisia velvoitteitaan, koska se ei ole toteuttanut säädetyssä määräajassa tarvittavia toimenpiteitä tässä päätöksessä sääntöjenvastaisiksi ja yhteismarkkinoille soveltumattomiksi todettujen tukien perimiseksi takaisin tuensaajilta”.

18. Tuomion johdosta Italian lainsäätäjä puuttui tilanteeseen säätämällä kyseisten tukien takaisinperimisestä asetuksen nro 185/2008 24 §:n 4 momentissa, jonka mukaan korot määritetään asetuksen N:o 794/2004 V luvun säännösten mukaisesti eli soveltamalla korkoa korolle -menetelmää.

5 — GURI nro 280, Supplemento ordinario, 29.11.2008.

6 — GURI nro 22, Supplemento ordinario, 28.1.2009.

7 — On huomattava, että ennakkoratkaisupyynnössä viitataan myös yhteisön ja kansainvälisten velvoitteiden täytäntöönpanoa koskevista säännöistä 15.2.2007 annetun asetuksen nro 10, sellaisena kuin se on muutettuna ja muunneltuna 6.4.2007 annetulla lailla nro 46, (jäljempänä asetus nro 10/2007) 1 §:ään, jonka otsikkona on ”Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen 1.6.2006 asiassa C-207/05 antaman tuomion täytäntöönpano – Komission 5.6.2002 tekemän päätöksen 2003/193/EY täytäntöönpano – –”. Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen mukaan asetuksen nro 10/2007 1 §:n sanamuoto on täysin sama kuin asetuksen nro 185/2008 24 §:n 4 momentissa ja yhteisön oikeuden velvoitteiden täytäntöönpanoa ja Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen tuomioiden täytäntöönpanoa koskevista kiireellisistä toimenpiteistä 25.9.2009 annetun asetuksen nro 135, sellaisena kuin se on muutettuna ja muunneltuna 20.11.2009 annetulla lailla nro 166 (GURI nro 274, Supplemento ordinario, 24.11.2009), 19 §:ssä. Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin ei kuitenkaan selvennä kyseisten kolmen säännöksen välistä suhdetta. Ennakkoratkaisupyynnöstä joka tapauksessa ilmenee, että Commissione Tributaria Regionale della Lombardian tuomion nro 99/19/10 (josta tehty valitus on vireillä ennakkoratkaisua pyytäneessä tuomioistuimessa) tämän asian kannalta merkittävässä osassa viitataan asetuksen nro 185/2008 24 §:n 4 momenttiin. Näin ollen analyysini koskee pääosin vain viimeksi mainittua säännöstä.

8 — Vaikka asetuksen nro 185/2007 24 §:n 4 momenttia sovelletaan kiistatta päätöksen 2003/193 mukaisesti takaisin perittävään tukeen, huomautan, että ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen esiin tuomasta kansallisista oikeussäännöistä ei ilmene selkeästi, että korkoa korolle -menetelmää olisi sovellettu tai määrätty sovellettavaksi ainoastaan tämän päätöksen nojalla takaisin perittävään tukeen muttei muihin sääntöjenvastaisesti myönnettyihin tukiin.

19. A2A nosti Commissione Tributaria Regionale della Lombardiassa (Lombardian alueellinen verotuomioistuin) kanteen verotuspäätöksistä,[9] jotka sille oli annettu tiedoksi[10] ja joiden tarkoituksena oli periä takaisin verot, jotka ASM Brescia SpA ja AEM SpA olivat jättäneet maksamatta sääntöjenvastaiseksi valtiontueksi katsotun veroetuusjärjestelmän nojalla.

20. Ennakkoratkaisupyynnöstä ilmenee, että Commissione Tributaria Regionale della Lombardia katsoi tuomiossaan nro 99/19/10, että ”koron laskeminen korolle [oli] oikein, koska se [oli toteutettu] noudattamalla asetuksen nro 185/2008 24 §:n 4 momenttia – –, jonka mukaan korot [piti] laskea asetuksen (EY) N:o 794/2004 V luvun mukaisesti – – ja jossa vain kuvaillaan Euroopan komissiossa ainakin vuodesta 1997 alkaen sovellettua käytäntöä”.

21. A2A valitti tuomiosta Corte Suprema di Cassazioneen väittäen erityisesti, että Commissione Tributaria Regionale della Lombardian ratkaisu rikkoi ”päätöksen 2003/193 3 artiklan ja asetuksen (EY) N:o 794/2004 13 artiklan säännöksiä yhdessä luettuina”.

22. A2A:n mielestä korkojen laskentatapaa koskeva kansallinen säännös, eli asetuksen nro 185/2008 24 §, on ristiriidassa unionin oikeuden kanssa, koska kansallisessa säännöksessä viitataan asetukseen N:o 794/2004, jonka 9 ja 11 artiklassa säädetään aiemmin sovellettua menetelmää tiukemmasta korkojen laskentatavasta, vaikka saman asetuksen 13 artiklan viidennessä kohdassa säädetään, että kyseistä järjestelmää sovelletaan kaikkiin takaisinperintäpäätöksiin, jotka annetaan tiedoksi asetuksen voimaantulon jälkeen (eli 20.5.2004 alkaen), eikä niitä siis sovellettaisi päätökseen 2003/193.

23. Corte Suprema di Cassazione toteaa yhtäältä, ettei missään unionin oikeuden säännöksessä tai määräyksessä näytetä nimenomaisesti kiellettävän jäsenvaltioita hyväksymästä tällaista sääntöä, mutta toisaalta se katsoo, että

— asetuksessa N:o 794/2004 säädetään yksiselitteisesti, että siinä vahvistettua koron laskentamenetelmää sovelletaan takaisinperintäpäätöksiin, jotka on annettu tiedoksi sen voimaantulon jälkeen

— päätöksen 2003/193 tekemispäivänä kesäkuussa 2002 unionin oikeudessa tai unionin tuomioistuimen oikeuskäytännössä ei täsmennetty, että tuen takaisinperinnässä sovellettavat korot piti määrittää laskemalla korkoa korolle, ja jopa komission käytäntönä oli viitata tässä yhteydessä kansalliseen oikeuden säännöksiin

— Italian oikeudessa sallitaan korkojen laskeminen korolle (pääomittaminen) minkä tahansa maksuvelvollisuuden ja siten myös valtion saatavien osalta vain Italian siviililain 1283 §:ssä säädetyissä rajoissa.

9 — Unionin tuomioistuimen kirjaamoon toimitetuista kansallisista asiakirjoista selviää, että pääasia koskee seuraavia verotuspäätöksiä: avviso di accertamento nro R1P3101304/2009 IRPEG + ILOR 1996, avviso di accertamento nro TMB030200374/2009 IRPEG 1998, avviso di accertamento nro TMB030200379/2009 IRPEG 1999, avviso di accertamento nro TMB030200381/2009 IRPEG 1998, avviso di accertamento nro TMB030200382/2009 IRPEG 1999 ja avviso di accertamento nro R1P3100012/2009 IRPEG + ILOR 1997.

10 — Unionin tuomioistuimen kirjaamoon toimitettujen kansallisten asiakirjojen sekä ennakkoratkaisupyynnön mukaan verotuspäätöksissä määrätyt korot oli laskettu noudattaen asetuksen N:o 794/2004 V luvun säännöksiä, joihin viitataan asetuksen nro 185/2008 24 §:n 4 momentissa.

24. Tässä tilanteessa Corte Suprema di Cassazione päätti lykätä asian käsittelyä ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavan ennakkoratkaisukysymyksen:

”Onko asetuksen N:o 659/1999 14 artiklaa ja asetuksen N:o 794/2004 9, 11 ja 13 artiklaa tulkittava siten, että ne ovat esteenä sellaiselle kansalliselle lainsäädännölle, jossa vahvistetaan, että 7.6.2002 tiedoksi annetusta komission päätöksestä johtuvassa valtiontuen takaisinperinnässä korko määritetään asetuksen N:o 794/2004 V luvun säännösten (erityisesti sen 9 ja 11 artiklan) nojalla ja siis sovelletaan korkoa korolle -menetelmään perustuvaa korkokantaa?”

IV **Oikeudenkäynti unionin tuomioistuimessa**

25. Kirjallisia huomautuksia ovat esittäneet Italian hallitus, A2A ja komissio. Unionin tuomioistuin on päättänyt ratkaista asian ilman suullista käsittelyä, koska yksikään osapuoli ei ole sitä pyytänyt.

V **Asian tarkastelu**

A *Viittaus kansalliseen oikeuteen korkojen laskennassa asetuksen N:o 794/2004 antamista edeltävänä aikana*

26. Corte Suprema di Cassazionen ennakkoratkaisukysymyksen tarkoituksena on selvittää, onko unionin oikeus esteenä sellaiselle kansalliselle säädökselle, käsiteltävässä asiassa asetukselle nro 185/2008, jossa säädetään korkoa korolle -menetelmän soveltamisesta sääntöjenvastaisesti myönnetyn tuen takaisinperinnässä viittaamalla asetukseen N:o 794/2004, jonka 11 artiklassa säädetään kyseisestä menetelmästä, vaikka käsiteltävä tuen takaisinperintäpäätös annettiin tiedoksi Italian tasavallalle ennen tämän asetuksen voimaantulopäivää. [11]

27. On riidatonta, että asetuksen N:o 794/2004 13 artiklan viidennen kohdan mukaan kyseisen asetuksen 9 ja 11 artikla eivät ole ajallisesti sovellettavissa päätökseen 2003/193, koska päätös annettiin tiedoksi Italian tasavallalle ennen tämän asetuksen voimaantuloa. [12] Asetuksessa N:o 794/2004 velvoitetaan näin ollen soveltamaan korkoa korolle -menetelmää sääntöjenvastaisesti myönnetyn tuen takaisinperinnässä vain siinä tapauksessa, että takaisinperintäpäätös on annettu tiedoksi kyseisen asetuksen voimaantulopäivän jälkeen.

28. Italian lainsäätäjä päätti kuitenkin säätää asetuksen nro 185/2008 24 §:n 4 momentin ja soveltaa siten harkitusti korkoa korolle -menetelmää päätöksen 2003/193 nojalla takaisin perittävään valtiontukeen, vaikka mainittu päätös on tehty ennen asetuksen N:o 794/2004 11 artiklan voimaantulopäivää. Unionin tuomioistuimelle toimitetuista asiakirjoista ilmenee lisäksi, että asetuksen nro 185/2008 24 §:n 4 momentti eroaa Italian siviililain 1283 §:stä, jossa säädetään, että korkoa korolle -menetelmää sovelletaan vain tietyissä erityistapauksissa ja erittäin tiukin edellytyksin.

29. A2A katsoo, että asetuksen N:o 794/2004 13 artiklan viides kohta ”muodostaa yksiselitteisen ajallisen esteen”, ja koska päätös 2003/193 ”on tehty 5.6.2002 ja annettu tiedoksi Italian tasavallalle 7.6.2002, eli ennen asetuksen N:o 794/2004 voimaantuloa 20.5.2004, on selvää, että kyseisen päätöksen täytäntöönpanon yhteydessä pelkkä viittaus kyseiseen (vuonna 2004 annettuun) asetukseen ei ole riittävä peruste korkoa korolle -menetelmän soveltamiselle (mistä säädetään kyseisessä asetuksessa)”.

11 — On huomattava, että kysymys koskee ainoastaan kyseisen sääntöjenvastaisen tuen takaisinperinnässä sovellettavaa korkojen laskentatapaa eikä se siis kohdistu itse periaatteeseen, jonka mukaan tuki peritään takaisin korkojen kera asetuksen N:o 659/1999 14 artiklan 2 kohdan mukaisesti. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin hylkäsi 11.6.2009 antamallaan tuomiolla AEM SpA:n ja ASM Brescia SpA:n nostamat kanteet, joissa vaadittiin kumoamaan päätöksen 2003/193 2 ja 3 artikla. Ks. tuomio ASM Brescia v. komissio (T-189/03, EU:T:2009:193) ja tuomio AEM v. komissio (T-301/02, EU:T:2009:191), jotka pysytettiin muutoksenhaussa tuomioilla A2A v. komissio (C-318/09 P, EU:C:2011:856) ja A2A v. komissio (C-320/09 P, EU:C:2011:858).

12 — Ks. tämän ratkaisuehdotuksen 5 ja 10 kohta.

1. Ennen asetuksen N:o 794/2004 voimaantuloa unionin oikeudessa ei velvoitettu soveltamaan korkoa korolle -menetelmää

30. On huomattava, että koska lisänäyttöä ei ole eikä asetuksessa N:o 794/2004 mainita asiasta mitään, pelkästään sen perusteella, että kyseisen asetuksen 11 artikla ei ole ajallisesti sovellettavissa päätökseen 2003/193, ei voida todeta, että unionin oikeus olisi esteenä kansalliselle säädökselle, jonka mukaan pääasiassa käsiteltävän sääntöjenvastaisen tuen takaisinperinnässä sovelletaan korkoa korolle -menetelmää. Asetuksen N:o 794/2004 13 artiklan viidennessä kohdassa velvoitetaan selvästi jäsenvaltiot soveltamaan korkoa korolle -menetelmää sääntöjenvastaisesti myönnettyjen tukien takaisinperinnässä kyseisessä kohdassa täsmennetystä päivämäärästä lähtien, mutta säännöksessä ei kuitenkaan kielletä menetelmän soveltamista ennen sitä.

31. Huomautan lisäksi, että päätöksen 2003/193 tekemisen ja tiedoksiantamisen ajankohtana kesäkuussa 2002 missään unionin oikeuden säännöksessä tai määräyksessä tai unionin tuomioistuimen oikeuskäytännössä ei velvoitettu soveltamaan tai poissuljettu mahdollisuutta soveltaa jotain tiettyä korkojen laskentamenetelmää sääntöjenvastaisesti myönnetyn tuen takaisinperinnässä. [13]

32. Tässä yhteydessä on todettava, että vaikka asetuksen N:o 659/1999 14 artiklan 2 kohdassa säädetään, että ”takaisinperimistä koskevan päätöksen nojalla takaisin perittävään tukeen lisätään korko, jonka suuruuden komissio vahvistaa”, siinä ei sanota, onko koron määrittämisessä sovellettava yksinkertaista korkoa vai korkoa korolle -menetelmää.

33. Lisäksi päätöksen 2003/193 3 artiklassa säädetään, että ”tuki on maksettava takaisin viipymättä kansallisen oikeuden menettelyjen mukaisesti, jos niissä mahdollistetaan päätöksen välitön ja tehokas täytäntöönpano”, että ”takaisin perittävään tukeen sisällytetään korko alkaen siitä, kun tuki asetettiin tuensaajien käyttöön, tuen todelliseen takaisinperintään asti” ja että ”korko perustuu aluetukien avustusekvivalenttien laskennassa käytettyyn viitekorkoon”. Huolimatta siitä, että päätöksessä 2003/193 täsmennetään koron laskennassa sovellettava ajanjakso ja viitekorko, [14] siinä ei oteta kantaa siihen, onko korko [15] laskettava yksinkertaisena vai korkoa korolle -menetelmää soveltaen.

2. Ennen asetuksen N:o 794/2004 voimaantuloa unionin oikeudessa viitattiin korkojen laskennan osalta kansalliseen oikeuteen

34. Vaikka tuomiossa komissio v. Département du Loiret (C-295/07 P, EU:C:2008:707, 83 kohta) todetaan, että ”sääntöjenvastaisen tuen nykyarvon määrittäminen on aineellinen eikä menettelyllinen kysymys”, siitä ilmenee myös, että käsitellyssä takaisinperintäpäätöksessä ei määritetty, oliko takaisinperinnässä sovellettava korkoa korolle -menetelmää, joten ennen asetuksen N:o 794/2004 antamista sääntöjenvastaisesti myönnetyn tuen takaisinperintä oli toteutettava kansallisen lainsäädännön määräyksiä noudattaen, mukaan lukien määräykset valtion saatavista maksettavista

13 — Ks. vastaavasti tuomio komissio v. Département du Loiret (C-295/07 P, EU:C:2008:707, 46 ja 82 kohta). Kyseisen tuomion 46 kohdassa todettiin, että sääntöjenvastaisesti myönnetyn tuen takaisinperinnässä sovellettavasta korkotasosta 8.5.2003 antamassaan tiedonannossa 2003/C 110/08 (EUVL C 110, s. 21) ”komissio myönsi – – nimenomaisesti, että selvyyttä siitä, sovelletaanko yksinkertaista korkoa vai lasketaanko korkoa korolle, ei ollut, ja se piti tarpeellisena selventää kiireellisesti kantaansa asiaan. Näin ollen komissio ilmoitti jäsenvaltioille ja asianomaisille osapuolille, että kaikissa sääntöjenvastaisesti myönnetyn tuen takaisinperintää koskevissa tulevissa päätöksissään komissio soveltaa korkoa korolle -menetelmää.”

14 — Ks. analogisesti asetuksen N:o 794/2004 9 artikla.

15 — Ks. analogisesti asetuksen N:o 794/2004 11 artikla.

viivästyskorkoista.[16] Tuomiossa katsottiin näin ollen, että komission vakiintuneen käytännön mukaisesti koron määräämistä ja laskentatapaa koskeva kysymys liitettiin takaisinperinnässä sovellettaviin menettelysääntöihin ja viitattiin siltä osin kansalliseen oikeuteen.[17] Kyseisessä tuomiossa myös huomautettiin, että Ranskan lainsäädännössä säädettiin yksinkertaisen koron käyttämisestä. Näin ollen siinä todettiin, että käsiteltyä takaisinperintäpäätöstä oli tulkittava siten, että kyseisen päätöksen tekopäivän ja tuen takaisinperintäpäivän väliseltä ajalta korot oli laskettava yksinkertaisella korolla.

35. Katson näin ollen, että päätöksen 2003/193 3 artikla, jonka mukaan kyseisen tuen takaisinperiminen oli toteutettava asianomaisen jäsenvaltion kansallisen lainsäädännön menettelyjen mukaisesti, jättää koron laskentatapaa koskevan kysymyksen avoimeksi. Tästä seuraa, että Italian tasavalta saattoi vapaasti valita, soveltaako se yksinkertaista korkoa vai korkoa korolle -menetelmää.[18] Huomautan lisäksi, että Italian lainsäätäjä perusteli valintansa viittaamalla asetukseen N:o 794/2004, mutta se ei missään vaiheessa väittänyt, että se pyrkisi siten noudattamaan jotain unionin oikeudessa sille asetettua velvollisuutta.

B *Rajoitetaanko unionin oikeudessa kyseisen vapauden käyttöä?*

36. On selvää, että päätöksen 2003/193 3 artiklalla pannaan täytäntöön asetuksen N:o 659/1999 14 artikla, jossa säädetään sääntöjenvastaisesti myönnetyn tuen takaisinperimismenettelystä jäsenvaltioissa.

37. Asetuksen N:o 659/1999 14 artiklan 1 kohdassa nimittäin säädetään, että sääntöjenvastaista tukea koskevissa kielteisissä päätöksissä komissio päättää, että asianomaisen jäsenvaltion on toteutettava kaikki tarpeelliset toimenpiteet tuen perimiseksi takaisin tuensaajalta. Saman kohdan mukaan komissio ei myöskään saa vaatia tuen takaisinperimistä, jos tämä olisi unionin lainsäädännön jonkin yleisen periaatteen vastaista.

38. Asetuksen 14 artiklan 3 kohdan ensimmäisen lauseen mukaan takaisinperiminen on toteutettava viipymättä ja asianomaisen jäsenvaltion kansallisen lainsäädännön menettelyjen mukaisesti, jos ne mahdollistavat komission päätöksen välittömän ja tehokkaan täytäntöönpanon. Tämän toteuttamiseksi asianomaisten jäsenvaltioiden on kyseisen asetuksen 14 artiklan 3 kohdan viimeisen lauseen mukaisesti toteutettava kaikki oikeudellisissa järjestelmissään käytettävissä olevat tarpeelliset toimenpiteet, mukaan lukien tilapäiset toimet, sanotun kuitenkaan rajoittamatta unionin oikeuden soveltamista.

39. Asetuksen N:o 659/1999 14 artiklan 3 kohdassa säädetyt edellytykset vain heijastelevat vaatimuksia, jotka liittyvät unionin tuomioistuimen oikeuskäytännössä vahvistettuun tehokkuusperiaatteeseen.[19] Tehokkuusperiaatteen mukaan, sellaisena kuin sitä on konkretisoitu valtiontukea koskevassa vakiintuneessa oikeuskäytännössä, jäsenvaltio, jonka on komission päätöksen mukaisesti perittävä

16 — Komissio totesi ”jäsenvaltioille 4.3.1991 lähettämässään kirjeessä SG(91) D/4577, että lopullinen päätös, jossa se toteaa tuen olevan yhteismarkkinoille soveltumaton, ’sisältää jo sääntöjenvastaisesti maksettujen tukien takaisinperimisen, joka on suoritettava kansallisen lainsäädännön määräyksiä noudattaen, mukaan lukien määräykset valtion saatavista maksettavista viivästyskorkoista, siten, että korkojen laskeminen on tavallisesti aloitettava kyseisten sääntöjenvastaisten tukien myöntämispäivästä’”. Komissio ilmoitti jäsenvaltioille ja asianomaisille tiettyjen valtiontukiasioita koskevien asiakirjojen vanhentumisesta 30.4.2004 antamallaan tiedonannolla (EUVL 2004, C 115, s. 1), ettei se aikonut enää soveltaa mainittua kirjettä. Tiedonannosta ilmenee, että ”asetuksen (EY) N:o 794/2004 seurauksena monet näistä teksteistä ovat käyneet tarpeettomiksi. Ne koskevat ilmoitusvelvollisuutta, ilmoitusmenettelyjä, nopeutetut ilmoitukset mukaan luettuina, vuotuisia kertomuksia, määräaikoja ja sääntöjenvastaisen tuen takaisinperimistä.” Tuomio komissio v. Département du Loiret (C-295/07 P, EU:C:2008:707, 83 ja 84 kohta).

17 — Ks. vastaavasti tuomio komissio v. Département du Loiret (C-295/07 P, EU:C:2008:707, 80–86 kohta).

18 — Mielestäni päätöksen 2003/193 3 artiklassa, jonka sanamuoto vastaa lähes täysin riidanalaista säännöstä tuomiossa komissio v. Département du Loiret (C-295/07 P, EU:C:2008:707), liitetään koron määräämistä koskeva kysymys nimenomaisesti takaisinperinnässä sovellettaviin menettelysääntöihin ja viitataan siltä osin kansalliseen oikeuteen.

19 — Ks. tuomio Scott SA ja Kimberly Clark SAS (C-210/09, EU:C:2010:294, 20 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

takaisin sääntöjenvastaiset tuet, voi menettelyllistä itsemääräämisoikeutta koskevan periaatteen mukaisesti valita keinot, joilla se täyttää tämän velvollisuuden, kunhan valitut toimenpiteet eivät vaikuta unionin oikeuden ulottuvuuteen ja tehokkuuteen [20] ja niissä noudatetaan unionin oikeuden yleisiä periaatteita sekä perusoikeuksia. [21]

40. On siis tarkistettava, vaikuttaako korkoa korolle -menetelmän soveltaminen kansallisen lainsäädännön mukaisesti, siten kuin pääasiassa käsiteltävässä tapauksessa on tehty, unionin oikeuden ulottuvuuteen ja tehokkuuteen ja noudattaako se perusoikeuksia ja unionin oikeuden yleisiä periaatteita. Unionin oikeusjärjestyksessä tunnustettujen yleisten periaatteiden suojaamisesta johtuvat vaatimukset sitovat myös jäsenvaltioita, kun ne panevat täytäntöön unionin lainsäädäntöä, [22] käsiteltävässä asiassa asetuksen N:o 659/1999 14 artiklan 1 kohtaa ja päätöksen 2003/193 3 artiklaa.

1. Käsiteltävä toimenpide suhteessa valtiontukea koskevan unionin oikeuden tehokkuuteen

41. Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan lainvastaisen tuen poistaminen perimällä se takaisin on johdonmukainen seuraus siitä, että tuki on todettu lainvastaiseksi. Palauttaessaan tuen tuensaaja menettää edun, joka hänellä oli markkinoilla ollut kilpailijoihinsa verrattuna, ja tuen maksamista edeltänyt tilanne palautuu ennalleen. [23]

42. Tiedonannossa 2003/C 110/08 todetaan myös, että takaisin maksettava sääntöjenvastainen tuki ”tarjoaa tuensaajalle rahoitusta samanlaisin ehdoin kuin keskipitkän ajan koroton laina. Näin ollen vaikuttaa tarpeelliselta lasketa korkoa korolle, jotta voidaan varmistaa tilanteesta koituvien taloudellisten etujen täydellinen kompensointi.” [24] Tästä seuraa, että soveltamalla korkoa korolle -menetelmää vain määritetään tuensaajalle sääntöjenvastaisesti maksetun tuen nykyarvo.

43. Pääasiassa käsiteltävän kaltainen kansallinen säädös, jossa velvoitetaan soveltamaan sääntöjenvastaisesti myönnetyn tuen takaisinperinnässä korkoa korolle -menetelmää ja jonka tarkoituksena on siten poistaa sääntöjenvastaisesti myönnetyn tuen tuomat taloudelliset edut liitännäisedut mukaan luettuina, [25] voi siis palauttaa normaalit kilpailuedellytykset, joita kyseessä oleva sääntöjenvastainen tuki on vääristänyt, [26] ja taata siten myös valtiontukea koskevan unionin oikeuden ulottuvuuden ja tehokkuuden.

2. Käsiteltävä toimenpide suhteessa Italian tasavallan toimimattomuuteen ja luottamuksensuojan ja oikeusvarmuuden periaatteiden suojaan

44. A2A huomauttaa, että viivästys pääasiassa käsiteltävässä tuen takaisinperinnässä sekä se, että takaisinperintään ryhdyttiin vasta sen jälkeen, kun tuomiossa komissio v. Italia (C-207/05, EU:C:2006:366) oli todettu Italian tasavallan jättäneen noudattamatta jäsenyysvelvoitteitaan, johtuu yksinomaan Italian valtion toimimattomuudesta. A2A katsoo tällä perusteella, että korkoa korolle -menetelmän soveltaminen johtaa aiheettomaan verotukseen.

45. Tätä perustelua ei voida hyväksyä.

20 — Tuomio Scott SA ja Kimberly Clark SAS (C-210/09, EU:C:2010:294, 21 kohta).

21 — Tuomio komissio v. Saksan liittotasavalta (C-527/12, EU:C:2014:2193, 39 kohta).

22 — Tuomio Gerekens ja Procola (C-459/02, EU:C:2004:454, 21 kohta).

23 — Tuomio Unicredito Italiano (C-148/04, EU:C:2005:774, 113 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

24 — Ks. myös asetuksen N:o 794/2004 johdanto-osan 13 perustelukappale, jonka mukaan ”valtiontuen voidaan katsoa alentavan tuensaajayrityksen keskipitkän aikavälin rahoitustarpeita – –”.

25 — Ks. analogisesti tuomio Falck ja Acciaierie di Bolzano v. komissio (C-74/00 P ja C-75/00 P, EU:C:2002:524, 159 kohta), jossa todettiin seuraavaa: ”Aikaisempi tilanne voidaan välttämättä kuitenkin palauttaa ainoastaan, jos takaisinmaksettavalle tuelle on maksettava korkoa siitä päivästä alkaen, jolloin tuki on maksettu, ja jos sovellettava korkokanta on markkinoilla käytettävien korkokantojen mukainen. Muussa tapauksessa tuensaaja saisi pitää ainakin edun, joka vastaa ilmaista ennakkomaksua tai korotonta lainaa.”

26 — Ks. tuomio Scott SA ja Kimberly Clark SAS (C-210/09, EU:C:2010:294, 22 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

46. Koron laskeminen korolle sääntöjenvastaisesti myönnetyn tuen maksupäivän ja sen tosiasiallisen takaisinperimispäivän väliseltä ajalta vain mahdollistaa sen, että takaisin perittävä summa vastaa A2A:n saaman tuen todellista arvoa ajan kuluessa. [27] Kyse ei siis voi olla verosta tai aiheettomasta verotuksesta.

47. A2A katsoo myös, että ”luottamuksensuojan periaate on esteenä sille, että kansallisella säädöksellä poistetaan henkilöltä takautuvasti oikeudellisesti perusteltu odotus siitä, että palauttamisvelvollisuuteen sovelletaan yksinkertaista korkoa”. A2A huomauttaa lisäksi, että unionin toimielinten toimien ja niiden täytäntöön panemiseksi toteutettavien kansallisten toimenpiteiden on oltava varmoja ja ennakoitavissa, jotta asianosaiset voivat arvioida ajoissa kyseisten toimien ja toimenpiteiden vaikutukset sekä tietävät tarkasti niistä heille johtuvat velvollisuudet. A2A:n mukaan oikeusvarmuuden vaatimusta on noudatettava erityisen tiukasti silloin, kun on kyse säädöksestä, josta saattaa aiheutua kustannuksia yksityishenkilöille.

48. Vaikka oikeusvarmuuden periaate, joka sisältyy lukuisiin unionin oikeusjärjestyksessä tunnustettuihin yleisiin periaatteisiin ja joka sitoo myös jäsenvaltioita, kun ne panevat unionin lainsäädäntöä täytäntöön, [28] ”estää vahvistamasta unionin säädöksen ajallisen soveltamisalan alkamispäiväksi säädöksen julkaisemista edeltävää päivämäärää,” [29] en ole sitä mieltä, toisin kuin A2A huomautuksissaan esittää, että pääasiassa käsiteltävää kansallista säädöstä sovellettaisiin takautuvasti.

49. Unionin tuomioistuimelle toimitetuista asiakirjoista ei ilmene, ellei ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin muuta ilmoita, että asetuksessa nro 185/2008 olisi säädetty korkoa korolle -menetelmän soveltamisesta takautuvasti jo takaisin perittyihin tukiin tai että kyseinen asetus olisi tullut voimaan ennen sen julkaisupäivää. Huomautan, että asetus nro 185/2008 oli jo sovellettavissa pääasiassa käsiteltävien verotuspäätösten lähettämispäivänä, [30] koska kyseisen asetuksen 36 §:n mukaan asetus tulee voimaan sinä päivänä, kun se julkaistaan Gazzetta ufficiale della Repubblica italiana -lehdessä, eli tässä tapauksessa 29.11.2008. [31]

50. Vaikka on totta, että päätöksen 2003/193 mukaisesti takaisin perittävän tuen korkotason laskennassa sovellettu korkoa korolle -menetelmä ei ollut sovellettavissa unionin oikeudessa eikä Italian oikeudessa ennen asetuksen nro 185/2008 antamista eikä näin ollen myöskään kyseisen päätöksen teko- ja tiedoksiantohetkellä, vakiintuneesta oikeuskäytännöstä ilmenee myös, että uutta sääntöä sovelletaan välittömästi aikaisemman oikeussäännön soveltamisaikana syntyneen tilanteen tuleviin vaikutuksiin. [32]

51. Koska pääasiassa käsiteltävää tukea ei ollut peritty takaisin eikä sitä koskevia verotuspäätöksiä ollut edes tehty ennen asetuksen nro 185/2008 julkaisemista, kyseisen asetuksen 24 §:n 4 momentin ei voida katsoa vaikuttavan tilanteeseen, joka olisi syntynyt ennen asetuksen voimaantuloa.

52. Tästä seuraa, että A2A:n huomautukset korkoa korolle -menetelmän takautuvasta soveltamisesta ja siitä johtuvasta luottamuksensuojan ja oikeusvarmuuden periaatteiden loukkaamisesta eivät voi menestyä.

27 — Ks. tämän ratkaisuehdotuksen 42 ja 43 kohta.

28 — Ks. vastaavasti tuomio Gerekens ja Procola (C-459/02, EU:C:2004:454, 21–24 kohta).

29 — Ks. tuomio Alankomaat v. neuvosto (C-110/97, EU:C:2001:620, 151 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen). Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan aineellisen oikeuden sääntöjä on oikeusvarmuuden ja luottamuksensuojan periaatteiden noudattamisen takaamiseksi tulkittava siten, että ne koskevat ennen niiden voimaantuloa syntyneitä tilanteita ainoastaan siinä tapauksessa, että niiden sanamuodosta, tarkoituksesta tai systematiikasta käy selvästi ilmi, että niille on annettava tällainen vaikutus (ks. vastaavasti tuomio Pokrzeptowicz-Meyer, C-162/00, EU:C:2002:57, 49 kohta).

30 — Kyseiset verotuspäätökset on ilmeisesti toimitettu vuonna 2009, jollei ennakkoratkaisupyynnön esittänyt tuomioistuin muuta ilmoita. Ks. tämän ratkaisuehdotuksen alaviite 9.

31 — Koska asetus nro 10/2007 tuli voimaan 16.2.2007, analyysini koskee soveltuvin osin myös sen 1 §:ää. Ks. tämän ratkaisuehdotuksen alaviite 7.

32 — Tuomio Pokrzeptowicz-Meyer (C-162/00, EU:C:2002:57, 50 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

53. Huomautan myös, että asetuksen nro 185/2008 julkaisemisen seurauksena korkoa korolle -menetelmän soveltaminen päätöksen 2003/193 nojalla takaisin perittävää sääntöjenvastaista tukea koskevan koron laskennassa oli varmaa ja oikeussubjektien kannalta ennakoitavissa.

C *Käsiteltävä toimenpide suhteessa perusoikeuksiin*

54. Huomautan ensinnäkin komission tapaan, että koska tuen takaisinperimisen ja korkoa korolle -menetelmän soveltamisen tarkoituksena on ainoastaan palauttaa ennalleen aiempi lainmukainen tilanne, pääasiassa käsiteltävän kaltaista kansallista säädöstä ei voida pitää sanktiona [33] tai kohtuuttomana SEUT 107 ja SEUT 108 artiklassa määrättyihin tavoitteisiin nähden. [34] Koska seuraamuksista ei ole säädetty, on selvää, ettei voida soveltaa Euroopan unionin perusoikeuskirjan 49 artiklaa, jonka mukaan ”rikoksesta ei saa määrätä sen tekohetkellä sovellettavissa ollutta rangaistusta ankarampaa rangaistusta”.

55. Toiseksi on analysoitava A2A:n perustetta, joka liittyy syrjintään.

56. A2A:n mukaan tuensaajayritykset, joille perintämääräys annettiin asetuksen nro 185/2008 24:§n 4 momentin nojalla, asetettiin erilaiseen ja epäedullisempaan asemaan kuin ne yritykset, joita koskevat takaisinperintäpäätökset tehtiin päätöksen 2003/193 tekemispäivänä tai sitä aiemmin [35] ja joihin ei sovellettu tuen takaisinperinnässä korkoa korolle -menetelmää.

57. Vaikka yhdenvertaisen kohtelun periaate on unionin oikeuden yleinen periaate, joka on vahvistettu Euroopan unionin perusoikeuskirjan 20 ja 21 artiklassa, [36] vakiintuneesta oikeuskäytännöstä ilmenee, että kyseisen periaatteen mukaisesti toisiinsa rinnastettavia tilanteita ei kohdella eri tavalla eikä erilaisia tilanteita kohdella samalla tavalla, ellei tällaista kohtelua voida objektiivisesti perustella. Eri tilanteille ominaiset seikat ja siis tilanteiden rinnastettavuus on määritettävä ja niitä on arvioitava unionin oikeuden sen toimen kohteen ja päämäärän valossa, jolla kyseinen erottelu otetaan käyttöön. On myös otettava huomioon sen alan periaatteet ja tavoitteet, johon kyseinen toimi kuuluu. Tällaista päätelmää on sovellettava mutatis mutandis myös tutkittaessa sitä, ovatko kansalliset toimenpiteet, joilla sovelletaan unionin oikeutta, yhdenvertaisen kohtelun periaatteen mukaisia. [37]

58. Asetuksen nro 185/2008 24 §:n 4 momentin sanamuoto on abstrakti ja yleisluonteinen, mutta unionin tuomioistuimelle toimitetut asiakirjat sisältävät tiettyjä seikkoja, joista ilmenee, että kyseisen momentin tavoitteena oli juuri säännellä päätöksessä 2003/193 sääntöjenvastaiseksi todetun tuen takaisinperintää. [38] Ennakkoratkaisupyynnössä sekä A2A:n ja Italian hallituksen esittämissä huomautuksissa korostetaan lisäksi eroa asetuksen nro 185/2008 24 §:n 4 momentissa säädetyn korkotason laskentamenetelmän (korkoa korolle) ja Italian siviililain 1283 §:ssä säädetyn korkotason laskentamenetelmän [39] (yksinkertainen korko) välillä. Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen esiin tuomasta kansallisesta oikeuskehyksestä ei myöskään selvästi ilmene, että korkoa korolle -menetelmää olisi sovellettu tai määrätty sovellettavaksi vain päätöksen 2003/193 nojalla takaisin perittävään tukeen eikä muihin sääntöjenvastaisiin tukiin. [40]

33 — Ks. analogisesti tuomio Belgia v. komissio (C-75/97, EU:C:1999:311, 65 kohta).

34 — Ks. tuomio Diputación Foral de Vizcaya ym. v. komissio (C-471/09 P–C-473/09 P, EU:C:2011:521, 100 kohta).

35 — A2A:n mukaan Italian tasavalta ei soveltanut takaisinperinnässä korkoa korolle -menetelmää pannessaan täytäntöön 12.7.2000 tehtyä komission päätöstä 2000/668/EY valtiontuista, joita Italia on lain nro 549/95 nojalla myöntänyt veronhuojennuksien muodossa laivanrakennusteollisuuden yrityksille (EYVL L 279, s. 46).

36 — Tuomio Guardian Industries ja Guardian Europe v. komissio (C-580/12 P, EU:C:2014:2363, 51 kohta).

37 — Tuomio IBV & Cie (C-195/12, EU:C:2013:598, 50, 52 ja 53 kohta).

38 — Asetuksen nro 10/2007 otsikkona on ”Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen 1.6.2006 asiassa C-207/05 antaman tuomion täytäntöönpano – Komission 5.6.2002 tekemän päätöksen 2003/193/EY täytäntöönpano – –”. Ks. myös tämän ratkaisuehdotuksen alaviite 7.

39 — Ks. tämän ratkaisuehdotuksen 22 ja 23 kohta.

40 — Ks. tämän ratkaisuehdotuksen alaviite 8.

59. Huomautan vielä, ettei Italian hallitus selitä huomautuksissaan, miksi kansallinen lainsäätäjä päätti rajoittaa asetuksessa N:o 794/2004 säädetyn korkoa korolle -menetelmän soveltamisen vain päätöksen 2003/193 nojalla suoritettavaan takaisinperintään. Italian hallitus huomauttaa ainoastaan, että kansallisen säädöksen tarkoituksena on palauttaa sääntöjenvastaisesti myönnettyä tukea edeltänyt tilanne ja että ”vaikka yleisessä kansallisessa oikeussäännössä (eli siviililain 1283 §:ssä) vahvistetaan periaate, jonka mukaan pääsääntöisesti sovelletaan yksinkertaista korkoa, päätöksen 2003/193 nojalla takaisin perittävää tukea koskevissa erityissäännöissä sovelletaan päinvastaista periaatetta, jonka mukaan korolle lasketaan koroa”.

60. Kuten jo edellä totesin, on totta, että pääasiassa käsiteltävän kaltaisen kansallisen säädöksen, jossa velvoitetaan soveltamaan takaisin perittävän tuen korkojen laskennassa korkoa korolle -menetelmää, tarkoituksena on ainoastaan palauttaa sääntöjenvastaisen tuen maksamista edeltänyt tilanne sekä poistaa kaikki myönnetystä tuesta johtuvat taloudelliset edut, jotka vääristävät kilpailua. Koska asetuksessa velvoitetaan soveltamaan kyseistä menetelmää, sillä itse asiassa vältetään se, että kyseinen yritys säilyttäisi edun, jota voitaisiin verrata korottomaan lainaan. [41]

61. SEUT 107 ja SEUT 108 artiklan tehokas soveltaminen siis edellyttää, että jäsenvaltiot voivat mukauttaa sääntöjenvastaiseen tukeen liittyvien korkojen laskentamenetelmää, jotta voidaan poistaa kyseisestä tuesta johtuvat taloudelliset edut ja jotta kyseisen kaltainen aiempaa lainsäädäntöä muuttava säädös ei johda yhdenvertaisen kohtelun periaatteen vastaiseen tilanteeseen.

62. Näin ollen se, että asetuksen nro 185/2008 24 §:n 4 momentin nojalla annetun perintämääräyksen saaneet tuensaajayritykset asetettiin erilaiseen ja epäedullisempaan asemaan kuin ne yritykset, joita koskevat takaisinperintäpäätökset oli osoitettu Italian tasavallalle ennen päätöksen 2003/193 tekemistä, ei loukannut yhdenvertaisen kohtelun periaatetta. [42]

63. Tämä ei kuitenkaan välttämättä päde sellaisiin tuen takaisinperintäpäätöksiin, jotka on tehty päätökseen 2003/193 perustuvien takaisinperintäpäätösten tekemisen hetkellä tai sen jälkeen ja joihin ei vielä sovellettu asetusta N:o 794/2004, mutta ennakkoratkaisupyyntö ei kuitenkaan sisällä riittävästi tietoa, jotta mahdollista niihin liittyvää tosiasiallista syrjintää voitaisiin arvioida.

64. Unionin tuomioistuimella ei ole käytössään konkreettisia tietoja muista samalla ajanjaksolla tai sen jälkeen annetuista tuen takaisinperintäpäätöksistä eikä mahdollisista kriteereistä mahdollisen erottelun taustalla ja tarvittaessa niiden perusteluista, joten ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen tehtäväksi jää tutkia tämä seikka tässä ratkaisuehdotuksessa esitettyjen periaatteiden perusteella.

65. Jos ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin toteaa, että A2A on tosiasiassa tullut perusteettomasti syrjityksi, sen on toteutettava korjaustoimenpiteet mainitun syrjinnän lopettamiseksi, ja tämän täytyy tapahtua kansallisen menettelyn mukaisesti. Yhdenvertaisuusperiaatteen tehokkaan vaikutuksen varmistamiseksi ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen on toisin sanoen oltava hylättävä korkoa korolle -menetelmän soveltaminen A2A:lta takaisin perittävään tukeen liittyvän koron laskennassa, mutta korkoja ei pidä jättää kokonaan määräämättä.

41 — Ks. tämän ratkaisuehdotuksen 41–43 kohta.

42 — Se, että Italian tasavalta soveltaa menettelyllisen itsemääräämisoikeuden periaatteen mukaisesti korkoa korolle -menetelmää, vaikka muut jäsenvaltiot soveltavat yksinkertaista korkoa, ei myöskään loukkaa yhdenvertaisen kohtelun periaatetta, toisin kuin A2A huomautuksissaan esittää. Menettelyllisen itsemääräämisoikeuden periaate tarkoittaa nimittäin, että sääntöjenvastaisesti myönnetyn tuen saajia voidaan kohdella eri tavalla eri jäsenvaltioissa, koska ne eivät ole toisiinsa rinnastettavassa tilanteessa, kunhan se ei vaikuta unionin oikeuden tehokkuuteen.

VI **Ratkaisuehdotus**

66. Edellä esitetyn perusteella ehdotan, että unionin tuomioistuin vastaa Corte Suprema di Cassazionen esittämään ennakkoratkaisukysymykseen seuraavasti:

[SEUT 108 artiklan] soveltamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä 22.3.1999 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 659/1999 14 artiklaa ja asetuksen N:o 659/1999 täytäntöönpanosta 21.4.2004 annetun komission asetuksen (EY) N:o 794/2004 9, 11 ja 13 artiklaa sekä unionin oikeuden yleisiä periaatteita on tulkittava siten, että ne eivät ole esteenä kansalliselle lainsäädännölle, jossa vahvistetaan, että [7.6.2002 tiedoksi annetusta] komission päätöksestä johtuvassa valtiontuen takaisinperinnässä korko määritetään soveltamalla korkoa korolle -menetelmää.